

Avrupa Toplulukları Rekabet Edebilirlik ve İnovasyon Çerçeve Programı Önerisi (2007-2013) Hakkında Ön Değerlendirme Raporu

29 Nisan 2005
Brüksel

TOBB • TÜBİTAK • KOSGEB • TESK

İÇİNDEKİLER

YÖNETİCİ ÖZETİ.....	3
RİP'İN AB İÇİN BEKLENEN ETKİLERİ.....	5
GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON DESTEK PROGRAMI (2.6 milyar €)	8
BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ POLİTİKALARI DESTEK PROGRAMI (801 milyon €).....	10
AVRUPA AKILLI ENERJİ PROGRAMI (780 milyon €)	14
GENEL DEĞERLENDİRME.....	15
KAYNAKÇA.....	17

YÖNETİCİ ÖZETİ

Avrupa Komisyonu, Rekabet Edebilirlik ve İnovasyon Programı (RİP) Önerisini 6 Nisan 2005 tarihinde açıklamış bulunmaktadır. 2007-2013 yılları arasında uygulanması planlanan RİP önerisine 4.2 milyar Euro tutarında kaynak ayrılması öngörülmektedir.

2004 Avrupa Bahar Konseyi'nde de işaret edildiği üzere, Avrupa ekonomisinde büyümenin sağlanmasının temel koşulları olan rekabet edebilirlik, inovasyon ve girişimci kültürün özendirilmesi kavramlarının desteklenmesi ihtiyacı, RİP stratejisi oluşturulmasına temel teşkil etmektedir. Bilindiği gibi, Avrupa Birliği halen işletme ve girişimciliği destekleyici politikaların geliştirilmesini, iş destek hizmetlerini ve KOBİ'ler için Birlik finansal araçlarını Çok Yıllı İşletmeler Programı (MAP-Multi Annual Programme for Enterprise and Entrepreneurship) çerçevesinde teşvik etmektedir. Ancak tüm çabalara rağmen AB girişimcilik ruhu eksik kalmakta, KOBİ'lerin finansmana erişiminde sorunlar devam etmekte, üye ülkelerde ekonomik ve idari reformlara gereksinim duyulmakta ve AB inovasyon alanında rakiplerinin gerisinde kalmaktadır. Bu nedenle, MAP'ın devamı niteliğinde ancak vizyonu ve kapsamı genişletilerek oluşturulan Rekabet Edebilirlik ve İnovasyon Çerçeve Programı'nın, ekonomik büyüme ve istihdamın artırılmasına katkıda bulunması planlanmaktadır.

Bu bağlamda, RİP üç bağımsız programı kapsamaktadır:

- **Girişimcilik ve İnovasyon Destek Programı** çerçevesinde, 2.6 milyar Euro tutarında bir bütçeyle eko-inovasyonun desteklenmesi ve inovasyon alanında yatırıma yönelik finansmana erişimin sağlanması hedeflenmektedir. Ayrıca, KOBİ'lerin Tek Pazar konusunda bilgilendirilmeleri, üye ülkelerin ticaret ve inovasyon için daha elverişli ortamlar yaratması amacıyla daha iyi mevzuat ve idari yapılar geliştirmelerinin desteklenmesinin bu program kapsamında yer alması tasarlanmaktadır.
- **Bilgi ve İletişim Teknolojileri (BİT) Politikaları Destek Programı:** 802 milyon Euro tutarında bir bütçeyle desteklenmesi düşünülen programın, Avrupa rekabet gücünün arttırılmasına katkıda bulunmak amacıyla Bilgi ve İletişim Teknolojileri'nden daha etkin faydalanılmasına yönelik araçları içermesi öngörülmektedir.
- **Avrupa Akıllı Enerji Programı:** Etkili enerji kullanımını, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarını ve taşımacılıkta sera gazı emisyonunun düşürülmesine yönelik önlemleri destekleme hedeflerine hizmet etmesi tasarlanan programın 780 milyon Euro tutarında bir bütçeye sahip olması planlanmaktadır.

Söz konusu programların kendi çalışma programlarına ve yönetim komitelerine sahip olmaları öngörülmekle birlikte, RİP hedeflerini gerçekleştirme stratejisini birbirleriyle uyumlu ve tamamlayıcı kılacak yaklaşımın benimsenmesi planlanmaktadır. Birden fazla program kapsamında genel olarak aynı uygulama araçlarının kullanılması ve böylelikle kullanıcılara kolaylık sağlanması tasarlanmaktadır. Sonuç olarak RİP'in mevcut düzenlemelerden daha kolay uygulanabilir olması beklenmektedir.

Ayrıca RİP kapsamında, Avrupa Çevre Politikaları bağlamında çevre konularına ve sürdürülebilir kalkınmaya büyük ağırlık verileceği, eko-inovasyon konusunun RİP'in anahtar kavramlarından biri olarak ortaya çıktığı gözlemlenmektedir.

RİP kapsamında geliştirilen yeni araçlar şu şekilde özetlenebilir;

- Yüksek büyüme potansiyeline sahip yenilikçi firmalar için risk sermayesi
- Bankaların KOBİ kredi portfolyolarının "Garantilendirme" (Securitisation) suretiyle teminat altına alınması
- İnovasyon ve iş destek işbirliği ağlarının rollerinin genişletilmesi
- Avrupa BİT hizmetlerine teknolojik ve kurumsal çözüm örnekleri
- Politika üreticiler için ikizleme (twinning) programı

RİP'in, rekabet edebilirlik ve inovasyon alanlarında diğer Avrupa program ve politikalarıyla sinerji içinde olması öngörülmektedir. Bu programlar içerisinde en dikkat çeken 7. Çerçeve Programıdır (ÇP). Söz konusu iki programın birbirinin tamamlayıcısı olarak işlerlik göstermesi planlanmaktadır. Bununla birlikte RİP'te inovasyon boyutunun 7.ÇP'ye kıyasla daha fazla öne çıkacağı düşünülmektedir.

Avrupa Birliği Konseyi, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komitesi ve Bölgeler Komitesi' ne sunulması öngörülen RİP önerisinin, Konsey ve Parlamento tarafından onaylanmasının ardından üçüncü ülkelerin katılımına açılması beklenmektedir. Onaylanmış program üzerinde müzakere yapılması mümkün olmamakla birlikte, üçüncü ülkelerin katılım payları ve iştirak edecekleri alt programlar görüşmelere konu olabilmektedir.

RİP'İN AB İÇİN BEKLENEN ETKİLERİ

(Programın faaliyet alanları ve gerçekleşme durumunda AB üzerindeki olası etkileri belirtilmiştir.)

Girişimcilik ve İnovasyon Destek Programı	
Programın Faaliyet Alanları	Olası Sonuçlar ve Etkiler
<p>KOBİ'lerin ve "start-up" firmaların finansal olanaklara erişiminin sağlanması</p> <ul style="list-style-type: none">• KOBİ garantileri• Risk sermayesi• Kapasite arttırımı• Çevresel teknolojileri kullanıp geliştirebilmeleri için KOBİ'lerin desteklenmesi	<ul style="list-style-type: none">• Finansal araçlar içinde bulunan risk sermayesinde ve kredilerde önemli ölçüde artış• Özellikle inovasyona yönelik olan KOBİ'lerin finansal kaynaklara çok daha kolay erişimi• Daha çok "start-up" firma kurulması
<p>KOBİ'lerin işbirliği yapabilmesi için uygun ortamın yaratılması</p> <ul style="list-style-type: none">• İşletme ve inovasyon desteği• Yakın sınır işbirliği• Standardizasyon	<ul style="list-style-type: none">• Daha iyi işletme hizmetleri sunulması• Sınır ötesi ve uluslararası işbirliği imkanlarının doğması• Siyasi karar mekanizmalarına iş dünyasından fikirsel anlamda katılım sağlanması.
<p>İşletmelerde inovasyonun, özellikle de eko-inovasyonun desteklenmesi</p> <ul style="list-style-type: none">• İşbirlikleri• Ağlar• Küme yapılanmaları• Teknoloji transferleri• Fikri mülkiyet hakları	<ul style="list-style-type: none">• Daha fazla inovasyon kümeleri oluşması, sanayi-üniversite işbirliğinin gerçekleştirilmesi• Çevresel teknolojiler ve inovasyon uygulamalarının hız kazanması• Fikri mülkiyet haklarına ilişkin konuların daha iyi düzenlenmesi• İş dünyasıyla daha uyumlu mevzuat hazırlanması

<p>İşletmecilik ve inovasyon kültürünün yaygınlaştırılması</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizler • Gözleme • Politika geliştirilmesi ve değişimi 	<ul style="list-style-type: none"> • İnovasyon politikalarının daha etkin eşgüdümü • İyi örneklerin (best practice) yaygınlaştırılması • Daha fazla girişimciye ulaşılması
<p>İşletme ve inovasyon odaklı ekonomik ve idari reformların gerçekleştirilmesine destek sağlanması</p> <ul style="list-style-type: none"> • İşletme politikaları • Girişimcilik ve rekabet stratejileri 	<ul style="list-style-type: none"> • Üye ülkelerde girişimciliği ve inovasyonu destekleyici inisiyatifler alınması • İyi uygulamaların yaygınlaşmasıyla bunlardan gerekli dersler çıkartılması
<p>Bilgi ve İletişim Teknolojileri Destek Programı</p>	
<p>Programın Faaliyet Alanları</p>	<p>Olası Sonuçlar ve Etkiler</p>
<p>Tek Avrupa bilgi ağının oluşturulması, bilgi ürünleri ve hizmetleri bağlamında iç pazarın desteklenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hizmetlere erişim • Karşılıklı kullanılabilirlik • Sayısal içerik (digital content) • Güvenlik ve yönetim 	<ul style="list-style-type: none"> • Üye ülkelerdeki politika ve faaliyetlerin uyumlu ve işbirliği içinde çalışması • Farklı düzenlemeler ve uygulamaların uyumlu hale getirilmesi
<p>Bilgi ve iletişim teknolojilerine yönelik inovasyon yatırımının desteklenmesi</p> <ul style="list-style-type: none"> • BİT'lerin KOBİ'lerde ve kamu hizmetlerinde en iyi şekilde kullanımının teşviki, işbirlikleri ve yatırımlar 	<ul style="list-style-type: none"> • Araştırmayla ortaya çıkmış yeni uygulamaların kullanılmasıyla, BİT sektöründe yatırımın artırılması • Daha etkin ve yenilikçi (innovative) e-hizmetlere ulaşılması
<p>Etkili bir bilgi toplumunun yaratılması, daha verimli ve etkin kamu hizmeti sunarak yaşam kalitesinin artırılması</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erişebilirlik • Kişisel gizlilik • Kamu hizmetlerinin kalitesinin ve ulaşılabilirliğinin sağlanması 	<ul style="list-style-type: none"> • Sayısal içeriklerin geliştirilmesi • Kalifiye eleman işsizliğine çözüm olabilecek girişimlerde bulunulması • Kültürel farklılıkların desteklenmesiyle gelişmiş bir sosyal uyuma ulaşılabilmesi

Avrupa Akıllı Enerji Programı	
Programın Faaliyet Alanları	Olası Sonuçlar ve Etkiler
<p>Yeni enerji kaynaklarının yaratılmasına ilişkin yasal mevzuatın hazırlanmasına yardımcı olmak</p> <ul style="list-style-type: none">• Yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarının bütünleşmesini sağlamak• Yasal mevzuatı ve uygulanabilirliğini desteklemek	<ul style="list-style-type: none">• Sürdürülebilir enerji üretimi ve kullanımının teşvik edilmesi• Karbondioksit emisyon oranında düşüş sağlanması• Doğal kaynakların etkin kullanılması
<p>Ulaşımında enerji kullanımı çeşitliliğinin artırılması ve yenilenebilir yakıtların kullanımının teşviki</p>	<ul style="list-style-type: none">• Enerji arz-talebi arasında denge sağlanması
<p>Sürdürülebilir enerji teknolojilerinin gelişmesini hızlandırmak, yeni pazar olanakları yaratmak ve farkındalığı arttırmak</p>	<ul style="list-style-type: none">• Sürdürülebilir teknolojilerin pazara girişinin kolaylaştırılması

GİRİŞİMCİLİK VE İNOVASYON DESTEK PROGRAMI (2,6 milyar €)

Girişimcilik ve İnovasyon Programı temel olarak girişimciliğin teşviki, girişimciler için ortamın iyileştirilmesi, KOBİ'lerin finansal kaynaklara erişimde karşılaştıkları sorunların giderilmesi ve inovasyon için elverişli ortamın yaratılması konularında ilgili aktörlere ihtiyaç duydukları desteğin verilmesini hedeflemektedir. Girişimcilik, KOBİ'ler, sanayinin rekabet gücü ve inovasyonla ilgili tüm aktiviteler bu programın çatısı altında toplanacaktır. Hizmet ve sanayi sektörlerini kapsayan Program temel olarak küçük, büyük, yüksek teknolojiye sahip ya da aile şirketleri şeklinde kurulmuş KOBİ'leri hedef almaktadır. Ayrıca potansiyel girişimcilerin desteklenmesi de öngörülmektedir.

Girişimcilik ve İnovasyon Programı, inovasyonun iyileştirilmesi, teşvik edilmesi ve özendirilmesi için öngörülen aktiviteleri de içermektedir. Program kapsamında ele alınacak diğer bir konu ise, KOBİ'lerin finansmana erişimde (girişim sermayeleri, KOBİ kredileri vb.) yaşadıkları sıkıntılar ve bunların giderilmesidir. Avrupa Birliği bu çerçevede, KOBİ'lerin iç pazarın işleyişi ve sunduğu fırsatlar konusunda daha iyi bilgilendirilmesi için Avrupa iş ve inovasyon destek hizmetlerinin geliştirilmesi ve kıyaslama, araştırma ve uygulama örneklerinin değişimi vasıtasıyla pozitif politika gelişiminin desteklenmesi konularında olumlu sonuçlar almayı beklemektedir.

Girişimcilik ve İnovasyon Programı temel eylem alanları kapsamında şu hususlar planlanmaktadır :

- "KOBİ'lerin Kurulması ve Büyümesi için Finansmana Erişim" alanında, risk sermayesi fonları tarafından özendirilen yatırım araçlarının arttırımı ve KOBİ'ler için finansal ortamın iyileştirilmesine yönelik önlemlerin uygulamaya konulması
- "KOBİ İşbirlikleri için Uygun Ortamın Yaratılması" hedefi doğrultusunda KOBİ Destek hizmetlerinin teşviki, KOBİ'lerin diğer işletmeler ile sınır ötesi işbirliklerini destekleyici önlemlerin belirlenmesi, KOBİ'lerin Avrupa standardizasyonu alanına dahil edilmesi, uluslararası ticari işbirliklerinin özendirilmesi ve kolaylaştırılması

- “İşletmelerde İnovasyon ve Eko-İnovasyon” faaliyetlerine yönelik sektöre özel inovasyonun, küme yapılanmaların ve inovasyon işbirliği ağlarının, kamu-özel sektör ortaklıklarının ilgili uluslararası örgütlerle işbirliklerinin ve inovasyon yönetiminin teşviki, ulusal ve bölgesel inovasyon programlarının desteklenmesi, uluslararası bilgi ve teknoloji transferi, fikri ve sanayi mülkiyet hakları destek hizmetlerinin geliştirilmesi ve yeni inovasyon hizmetleri türlerinin oluşturulması
- “Girişimcilik ve İnovasyon Kültürü” kapsamında özellikle genç girişimciler için girişimcilik ruhunun ve kültürünün cesaretlendirilmesi, inovasyon ve işletme gelişimi için uygun ortamın oluşturulması
- “Ekonomik ve İdari Reformlar” gerçekleştirilmesine yönelik bilgi toplama ve analiz, performans gözetimi, politika gelişimi ve eşgüdümlü, sanayi ve hizmet sektörlerinde rekabet edebilirlik stratejilerinin tanımı ve teşviki çabalarına katkıda bulunulması

KOBİ'lere Sunulan Birlik Finansal Araçları

Girişimcilik ve İnovasyon Programı kapsamında faydalanılması öngörülen KOBİ'lere yönelik finansal araçlar, bir işletmenin kuruluş, genişleme, iş transferi gibi belirli değişim aşamalarında finansmana erişimini kolaylaştırmak amacı doğrultusunda kullanılması öngörülmektedir. KOBİ'ler tarafından gerçekleştirilen teknolojik gelişim, inovasyon ve teknoloji transferi gibi yatırımlar da bu çerçevede değerlendirilecektir. KOBİ'lere yönelik finansal araçlar ise şunlardır :

- Yüksek Büyüme ve Yenilikçi (Innovative) KOBİ Aracı-GIF2: KOBİ'lerin kurulması ve finanse edilmesi ve KOBİ'lerin potansiyellerini tam olarak kullanmalarının önünde bir engel teşkil eden özkaynak ve risk sermayesi piyasa açıklarının azaltılmasını ve yüksek büyüme potansiyeline sahip, araştırma, geliştirme ve inovasyon faaliyetleri gerçekleştiren KOBİ'lerin desteklenmesini içermektedir. Bu araç kapsamındaki destekler, KOBİ'lerin erken-kuruluş aşaması ve genişleme aşaması olmak üzere iki bölümde yer almaktadır.
- KOBİ Garanti Aracı (the SME Guarantee Facility): Avrupa Komisyonu adına Avrupa Yatırım Fonu tarafından yönetilecek bu araç kapsamında gerçekleştirilmesi öngörülen aktiviteler, ilgili ülkelerdeki garanti planları için karşıt garantilerin (counter guarantee), ya da uygun durumlarda ortak garantilerin (co-guarantee) sağlanmasını içermektedir. Bu araç kapsamındaki desteklerin dört bölümden oluşması beklenmektedir :
 - Kredi ve “leasing” aracılığıyla borç finansmanı

- Mikro-kredi finansmanı
- KOBİ'lerdeki kıymet (equity) ya da yarı-kıymet (quasy-equity) fon yatırımlarına sağlanacak garantiler
- KOBİ borç portfolyolarının teminat altına alınması (securitisation)
- Kapasite İnşa Planı (The Capacity Building Scheme): Avrupa Yeniden Yapılandırma ve Kalkınma Bankası, Avrupa Yatırım Bankası, Avrupa Yatırım Fonu ve Avrupa Kalkınma Bankası Konseyi gibi uluslararası finans kurumlarıyla birlikte uygulanması düşünülmektedir. Bu kapsamda gerçekleştirilmesi planlanan eylemler arasında yenilikçi ve gelişme potansiyeli mevcut KOBİ'lere sunulacak yatırım ve teknoloji uzmanlığının iyileştirilmesi ve kredi arzının canlandırılması sayılabilir.

BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİLERİ POLİTİKALARI DESTEK PROGRAMI (801 milyon €)

Bilgi ve iletişim teknolojileri, bilgi temelli toplumun belkemiğini oluşturmaktadır. Ayrıca, örgütsel değişikliklerde ve inovasyonda hızlandırıcı etkisi yapmaktadır. Sürekli büyüyen bir sektör olmasının yanı sıra, BİT'ler bütün ürün ve hizmetlerde önemli bir katma değeri temsil etmektedir. Örneğin, AB içinde, 1995- 2000 yılları arasındaki verimlilik büyüme oranının %1.4 olduğu ve bunun %0.7'sinin BİT'lere bağlı yatırımlar olduğu göze çarpmaktadır. İnovasyonun etkisi, yatırımların arttırılmasına ve hem kamu hem özel sektörde BİT'lerin kullanımının yaygınlaştırılmasına bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Yakın gelecekte ekonomik büyümeyi gerçekleştirebilmek amacıyla Avrupa Birliğinin, bilgi ve iletişim teknolojilerinde daha kapsayıcı ve diğer ilgili alanlarla kesişen politikalara ihtiyacı bulunmaktadır.

Sözkonusu program, Avrupa'da tek bir bilgi ağı oluşturmak ve bu alandaki hizmetlere yönelik pazarın geliştirilmesini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Etkin bir bilgi toplumunun yaratılması ve sektörde inovasyona yönelik yatırımın desteklenmesi hedeflenmekte, kamu sektöründeki hizmetlerin modernizasyonu ile etkinlik ve verimliliğinin arttırılması öngörülmektedir.

Bilgi ve İletişim Teknolojileri Programında şu hususlara öncelik verileceği tahmin edilmektedir :

- Dijital teknolojiler, medya ve elektronik şebekeleri için yeni pazarların teşvik edilmesi
- Elektronik hizmetlerin Avrupa'da yayılmasını engelleyen sorunlara karşı çözümler üretilmesi ve bunların test edilmesi
- Kamu sektöründe hizmetlerin geliştirilmesi ve üretimin arttırılmasına yönelik servislerin yenilenmesinin desteklenmesi

BİT'lerin kullanımı, daha iyi bir sağlık sistemi için öngörülen e-Sağlık (eHealth) programı, yaşam boyu eğitim ve etkin öğrenimi destekleyen e-Öğrenim (eLearning) alanında da talep edilmekte, kamu hizmetlerinin daha etkin, kolay ulaşılabilir ve hedef odaklı dağıtımına katkıda bulunmaktadır. Bunlara rağmen, özellikle kamu sektöründe, BİT'lere yapılan yatırımların ve Avrupa'daki "on-line" hizmet olanaklarının kullanım oranı rakip ülkelere kıyasla düşük kalmaktadır.

Program, halen Birlik bünyesinde yürütülmekte olan farklı programların bir araya getirilmesi ve aynı amaç doğrultusunda yeniden düzenlenmesi düşüncesi üzerine kurulmuştur. Bu alt programlar eTEN, eContent¹ ve MODINIS'dir. Mayıs 2005 tarihinde Komisyon tarafından resmi olarak açıklanacak olan "i2010:European Information Society 2010" (i2010:Avrupa Bilgi Toplumu 2010) stratejisi de bu programlarla eşgüdüm halinde planlanmıştır. Sözkonusu programlar kısaca şöyle özetlenebilir;

Küresel Ağlar için Avrupa Sayısal İçerik Programı (eContent+) :

Sayısal içerik programı, Avrupa sayısal içeriğinin üretilmesini, kullanımını ve yaygınlaştırılmasını desteklemek amacıyla oluşturulmuş bir programdır. Burada kullanılan her bir kavram, Programın amaçlarına uygun olarak seçilmiştir. Her şeyden önce içeriğin Avrupa'ya yönelik ya da Avrupa ile ilgili olması gerekmektedir. İkincisi, içeriğin halihazırda sayısallaştırılmış olması ya da program hedeflerine uygun olarak sayısal hale getirilmesi gerekmektedir. İçeriğin üretilmesi, kullanımı ve yaygınlaştırılması ile, Avrupa Birliği üyesi (aday ülkeler de dahil olmak üzere) ülke vatandaşları ya da genel olarak kullanıcıları açısından kendi alışkanlıklarına (dil, gelenek, kültür vs.) uygun şekilde üretilmiş, anlaşılabilir ve kullanılabilir bilgi ifade edilmektedir.

Program, esas olarak 2000 yılının ilk yarısında AB üyesi ülkeler tarafından kararlaştırılan ve daha sonra Türkiye'nin de aralarında bulunduğu aday ülkelere yaygınlaştırılan eEurope Girişiminin bir parçasıdır ("İnternet kullanımının teşvik edilmesi" başlıklı üçüncü hedef çerçevesinde değerlendirilmektedir).

¹ 2004 yılı itibariyle sona eren bu program, eContent + (2005-2008) adını alarak yenilenmiştir.

Sözkonusu program, AB'nin bilgi ekonomisi bakımından ABD ve Kanada gibi ülkelere nazaran çok daha geride olduğunun anlaşılmasıyla şekillenmeye başlamıştır. Bu bağlamda, AB'nin aşması gereken üç engel tanımlanmıştır: Öncelikle, her iki ekonomi de ölçek olarak hemen hemen aynı boyutta olmasına rağmen, ABD'nin bilgi ekonomisi pazarı AB'nin 2,5 katıdır. İkinci olarak insan kaynağına yapılan yatırım göz önüne alınmaktadır. ABD'de kamu bilgi sektöründe üst seviyede eğitilmiş ve teknik kapasitesi yüksek insan gücü çalışmaktadır. Üçüncü aşamada ise, kamu bilgilerinin fiyatlandırılmasında kullanılan tüm maliyetin karşılanması yönteminin yeniden değerlendirilmesi gerektiği yer almaktadır.

MODINIS Programı :

2003-2005 yıllarını kapsayan dönemde, Avrupa Komisyonu kararı ile hayata geçen MODINIS (MONitoring eEurope 2005 Action Plan, Dissemination of good practices and Improvement of Network and Information Security) Programı, e-Avrupa 2005 Eylem Planının uygulamasına finansal destek sağlamak amacıyla tasarlanmıştır. Türkiye'nin taraf olmadığı 25 milyon Euro bütçeli bu programın hedefleri şöyledir :

- Performans izlemesi ve karşılaştırması
- Veri toplama ve e-Avrupa 2005 Eylem Planının göstergelerine dayalı analiz yapmak
- İyi örneklerin yaygınlaştırılması
- e-Avrupa 2005 Eylem Planının uygulamasına katkıda bulunmak amacıyla, ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde iyi örnekleri belirlemek
- e-Avrupa 2005 Eylem Planı kapsamında işbirliğini arttırmak için konferanslara, seminerlere ve atölye çalışmalarına destek vermek
- Ağ ve bilgi güvenliğinin iyileştirilmesi
- Güvenlik mekanizmaları ve birlikte çalışabilirlik, ağ güvenilirliği ve korunması, ileri şifreleme, mahremiyet ve kablosuz iletişimde güvenlik gibi konulardaki araştırmaları ve çalışmalarını destekleyerek Avrupa Ağı ve Bilgi Güvenliği Ağı'nın kurulumuna hazırlık sağlamak
- Sosyal ve iktisadi konularda çalışan uzman kişileri desteklemek
- Stratejik görüş alış verişleri
- e-Avrupa Yönlendirme Komitesini (yeni adıyla e- Avrupa Danışma Grubu) desteklemek

eTEN (Trans European Networks) :

eTEN Programı, AB'nin Lizbon hedeflerine paralel olarak Avrupa'nın bilgi toplumuna dönüştürülmesini öngören eAvrupa Hareket Planının tamamlayıcı bir parçasını teşkil etmektedir. Sayısal içerik (eContent) ve diğer AB Programları gibi bir finansal destek programıdır.

İlk aşamalarında telekom şebekelerinin geliştirilmesi üzerine yoğunlaşan program, son dönemde önceliğini elektronik ortamda sağlanabilecek hizmetlere (resmi belgelerin ve sağlık hizmetleriyle ilgili evrakların elektronik ortamda hazırlanarak işlem görmesi, internet üzerinden yapılan işlemlerde güvenlik ve güvenilirlik sağlanması) vermiştir. Hizmet uygulamalarının e-devlet, e-sağlık, hizmetin yaygınlaştırılması (eInclusion), e-egitim ve kültür, güven ve güvenlik gibi alt başlıklarla bağlantılı olması gerekmektedir. Türkiye programa taraf olmak için gerekli mutabakat zaptını imzalamamıştır.

Bu program altındaki faaliyetlerin özellikle şu hususlara yardımcı olabileceği düşünülmektedir :

- Hem kamu, hem özel sektörde Avrupa bünyesindeki elektronik servislerin test edilmesine yönelik bir alan oluşturulmasıyla, araştırma yatırımları ve bunların desteklenmesi arasında köprü kurulması
- Avrupa sayısal içeriğinin üretilmesi ve yaygınlaştırılmasıyla, kültürel ve dilbilimsel kimliklere sağlanan desteğin sağlamlaştırılması
- Tamamen şeffaf ve kapsamlı bir içeriğe sahip Avrupa bilgi toplumunun oluşumuna, kamu hizmetlerindeki kalitenin ve yaşam kalitesinin arttırılmasına yönelik yenilikçi yaklaşımların dahil edilmesi suretiyle katkıda bulunulması
- Avrupa Komisyonu'nun, yeni oluşmakta olan ve dijital ekonomiyi teşvik etmekte kullanacağı, araştırmaya yönelik ve düzenleyici faaliyetlerinin desteklenmesi

Topluluk desteğinin, - bu alanda yapılan yatırımların büyük bir bölümünün üye ülkeler ve özel sektör tarafından üstlenilmesine rağmen- özellikle ortak yaklaşımların ve eşgüdümlü faaliyetlerin geliştirilmesini, iyi uygulamalara (best practice) ait örneklerin paylaşımını ve iyileştirebilir çözümlerin Birlik genelinde yaygınlaştırılmasını mümkün kılması beklenmektedir. Ayrıca bu programın, kültürel farklılıkların kabul gördüğü çok-kültürlü bir ortamın yaratılmasına yardımcı olması hedeflenmektedir.

AVRUPA AKILLI ENERJİ PROGRAMI (780 milyon €)

Avrupa Birliği, 2010 yılına kadar, Avrupa enerji tüketiminin %12' sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından sağlanması ve AB ülkelerin yıllık enerji tüketiminin her yıl %1 oranında düşürülmesi gerektiği yönünde hedef belirlemiş bulunmaktadır.

Bu hedeflere ulaşmak için Avrupa Birliği'nin geliştirmiş olduğu programlar arasında Avrupa Akıllı Enerji Programı dikkat çekmektedir. Teknolojik içeriği olmayan Program şu hususları gerçekleştirilmeyi amaçlamaktadır :

- Teknik-olmayan engelleri kaldırmak
- Pazar imkanları yaratmak
- Duyarlılığı arttırmaya çalışmak

Bu kapsamda benimsenen genel yaklaşım, yenilikçi teknolojilerin başarılı sunumları ve bu teknolojilerin pazara etkin girişleri arasındaki boşluğu kapatmak olarak belirtilmektedir. Programın üç farklı dikey alana ve bir de yatay alana bölünmesi tasarlanmaktadır.

Dikey alanlar sırasıyla şunlardır :

- SAVE; özellikle bina ve inşaat sektörlerinde enerji verimliliği ve enerjinin rasyonel kullanımı
- ALTENER; merkezi ve dağıtık elektrik ve ısınma üretimi için yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ve bunların yerel çevreye ve enerji sistemlerine entegrasyonları hususundaki faaliyetler
- STEER; ulaştırmanın enerji boyutları, yakıtların çeşitlendirilmesi (örneğin: yeni geliştirilmiş ve yenilenebilir enerji kaynakları), yenilenebilir yakıtlar, ulaştırmada enerji verimliliğinin sağlanmasına yönelik çalışmalar

Program yatay alanının ise, enerji verimliliğinin ve yenilenebilir enerji kaynaklarının ekonominin farklı sektörlerinin entegrasyonuna yönelik girişimlere ve/veya aynı etkinlik veya proje içerisinde çeşitli araçları, mekanizmaları ve aktörleri bir araya getirmeye odaklanması planlanmaktadır.

Program kapsamında yayınlanacak olan çağrıların Çerçeve Programlarında uygulanan yaklaşıma paralel bir şekilde belirli bir "Çalışma Programı" kapsamında

yer almaları öngörülmektedir. Bu çağrılar kapsamında iki çeşit proje için finansman sağlanacaktır :

- **Teşvik ve Yayma projeleri**, sürdürülebilir enerji teknolojilerinin geliştirilmesi için olumlu genel koşulları sağlamakla yükümlü olacaktır. Bu kapsamda, idari yapılar, genel farkındalık yaratma, yatay ve dikey işbirlikleri, "Networking", hukuki çerçevenin daha iyi uygulanması faaliyetlerine öncelik verilmesi planlanmaktadır.
- **Replikasyon projeleri**, yalnızca yeni sürdürülebilir enerji teknolojilerinin yayılmasına odaklanacaktır.

Programın yönetimi ve uygulanmasının Avrupa Komisyonu tarafından yeni kurulmuş olan "Akıllı Enerji Yönetim Ajansı" tarafından üstlenilmesi öngörülmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

RİP, rekabet edebilirlik ve inovasyonu destekleyen mevcut AB faaliyetlerini kendi çatısı altında bir araya getirmektedir. Bu nedenle programın bazı bölümleri bir önceki Çok Yıllı İşletmeler Programı (MAP) ile benzerlikler göstermektedir. Ancak RİP kapsamında yeni araçlar da geliştirilmiş bulunmaktadır. Öncelikle, Yüksek Büyüme ve Yenilikçi (Innovative) KOBİ Aracı kapsamında, yenilikçi ve yüksek büyüme potansiyeline sahip KOBİ'lere, büyüme aşamalarında ihtiyaç duydukları sermayenin finansmanına yönelik destekler verilmesi öngörülmektedir. Bu desteklerin 200.000 – 2.5 milyon Euro arası finansman arayan işletmelere yönelik olması planlanmaktadır. Bununla birlikte Avrupa Bilgi Merkezleri'nin (ERC) ve IRC (Innovation Relay Centre)'lerin "one stop shops" olarak geliştirilmeleri öngörülmektedir.

Program kapsamında, ulusal ve bölgesel iş inovasyonu programları arasındaki işbirliklerinin teşvik edilmesi suretiyle KOBİ'lerin yaratıcılık, know-how ve diğer üye ülkelerdeki pazar fırsatlarından bürokratik süreçlere takılmaksızın faydalanmalarının sağlanması amaçlanmaktadır.

Akıllı Enerji Programının, yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları, enerji verimliliği yüksek teknolojiler ve sürdürülebilir enerji alanlarında mevzuatın daha hızlı uygulanması konularına ağırlığını koyması beklenmektedir.

RİP kapsamında dikkat çeken diğer bir konu ise çevre konularına ve sürdürülebilir teknolojik gelişime ve ekonomik büyümeye verilen önemin sürekli olarak

vurgulanmakta olmalıdır. Bu bağlamda, RİP ile birlikte eko-inovasyon kavramı, “işletme politikaları” gündeminde yerini almış bulunmaktadır.

Avrupa’da Rekabet Edebilirlik ve İnovasyon, RİP ve 7.ÇP ile ortak olarak desteklenecektir. Söz konusu iki programın birbirinin tamamlayıcısı olması ve Lizbon hedeflerini beraber takviye etmesi beklenmektedir. RİP’in inovasyonun teknolojik ve teknolojik olmayan yönlerine işaret etmesi öngörülmektedir. Bu kapsamda, teknoloji transferi ve kullanımı alanında inovasyon destek hizmetlerinin teşvik edilmesi, BİT, enerji ve çevrenin korunması alanlarında uygulamaya yönelik projeler ve ulusal/bölgesel inovasyon politikalarının geliştirilmesi ve koordinasyonun desteklenmesi planlanmaktadır. Ayrıca, RİP aracılığıyla yenilikçi KOBİ’lerin mali dış kaynaklardan faydalanmaya hazır ve etkin bir hale getirilmelerinin ve 7.ÇP’ye katılımlarının artmasının mümkün kılınması hedeflenmektedir. KOBİ’lerin yararlanması bağlamında, 7.ÇP’de sunulan araçlar ile RİP araçlarının birbirini tamamlayıcı şekilde yönetilmesi öngörülmektedir.

Rekabet gücünün artırılması ve sürdürülebilir ekonomik büyümenin sağlanması hedefine giden yolda RİP, Avrupa Birliği’nin önemli araçlarından biridir. Programın faaliyet alanının ülkemizin işletme ve araştırma alanlarındaki öncelikleriyle örtüştüğü düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- "SEC(2005)433" sayılı çalışma kağıdı eki
- "COM(2005)121 final" sayılı RİP önerisi

*"Avrupa Toplulukları
Rekabet Edebilirlik ve İnovasyon Çerçeve Programı
Önerisi (2007-2013) Hakkında Ön Değerlendirme Raporu"na ilişkin
görüş ve önerilerin iletebileceği temas bilgileri şunlardır :*

e-posta: info@turboppp.org

faks : +32 2 285 40 25

**REKABET EDEBİLİRLİK VE İNOVASYON ÇERÇEVE PROGRAMI*
(RİP)**

	Toplam 2007	Toplam 2008	Toplam 2009	Toplam 2010	Toplam 2011	Toplam 2012	Toplam 2013	Toplam
Girişimcilik ve İnovasyon Programı	283,00	313,00	340,00	373,00	408,00	438,00	476,00	2631,00
Bilgi ve İletişim Teknolojileri Politika Destek Programı	69,70	70,90	123,00	128,00	132,00	137,00	141,00	801,60
Akıllı Enerji Avrupa-II Programı	60,00	70,00	90,00	100,00	137,00	152,00	171,00	780,00
RİP Toplam	412,70	453,90	553,00	601,00	677,00	727,00	788,00	4212,60

*Azami bütçe tutarları; milyon Euro, 2004 sabit fiyatlarıyla-karşılaştırmalı paylar ve gösterge dökümleri, 2007-2013 dönemi